

PSEUDOEKSPERCI

→ Przedstawianie niewykwalifikowanych osób lub instytucji jako wiarygodnych źródeł informacji.

Gromada fałszywych ekspertów
→ Powoływanie się na licznych pozornych ekspertów, żeby podważyć istnienie konsensusu naukowego.

Powiększona mniejszość
→ Pompowanie znaczenia nielicznych głosów odrębnych, żeby podać w wątpliwość przytłaczający konsensus naukowy.

Lipna debata
→ Przedstawianie nauki i pseudonauki w formie dyskusji, w celu stworzenia fałszywego wrażenia trwającej debaty naukowej.

L BŁĘDY LOGICZNE

→ Używanie argumentów, w których wniosek nie wynika logicznie z przesłanek. Znane również jako non sequitur.

Fałszywa analogia
→ Zakładanie, że ponieważ dwie rzeczy są pod pewnymi względami podobne, to są też podobne pod innymi.

Ad hominem
→ Atakowanie osoby/grupy zamiast odnoszenia się do ich argumentów.

Wieloznaczność
→ Używanie wieloznaczności słów w celu wyprowadzenia mylnych wniosków.

Bez wątpienia płaska.

Przedwczesne wnioski
→ Sprawienie, by błędne twierdzenie wyglądało na logiczne poprzez zignorowanie ważnych informacji.

Fałszywy wybór
→ Fałszywa dychotomia. Przedstawianie dwóch opcji jako jedynych możliwości, podczas gdy w rzeczywistości istnieją też inne.

→ **Jedna przyczyna**
Zakładanie jednej przyczyny lub powodu, gdy może być ich wiele.

Fałszywy trop
→ Celowe skierowanie uwagi na coś nieistotnego, aby odwrócić uwagę od ważniejszej kwestii.

Przeinaczanie
→ Celowe przeinaczanie sytuacji lub stanowiska dyskutanta.

Chochoł
→ Przeinaczenie lub wyolbrzymienie stanowiska przeciwnika tak, żeby łatwiej je było zaatakować.

O NIEREALISTYCZNE OCZEKIWANIA

→ Żądanie nierealistycznych standardów pewności przed podjęciem działań na podstawie wiedzy naukowej.

Przesuwanie granic oczekiwań
→ Po otrzymaniu żądanych powodów, żądanie wyższego poziomu dowodów.

W WYBIERANIE WISIENEK

→ Sprytnie wybieranie danych, zdających się potwierdzać jakies stanowisko, przy jednoczesnym ignorowaniu innych danych, które im przeczą.

Leniwe wnioskowanie
→ Dochodzenie do wniosku przy ignorowaniu istotnych dowodów

Dowód anegdotyczny
→ Używanie osobistych doświadczeń lub odosobnionych przykładów zamiast solidnych argumentów lub przekonujących dowodów.

S TEORIE SPISKOWE

→ Sugerowanie, że istnieje spisek, aby wdrożyć nikczemny plan, taki jak ukrywanie prawdy.

ABC DEZINFORMACJI

Fakt globalnego ocieplenia, skuteczność szczepionek czy szkodliwy wpływ spalin samochodowych na zdrowie mają jedną wspólną cechę: ich podstawy naukowe są regularnie zniekształcane w dyskusjach politycznych.

Ma to miejsce zarówno na Facebooku, Twitterze i innych portalach, jak i na blogach internetowych, w wystąpieniach parlamentarzystów czy w codziennych rozmowach. Laicy często mają problem z wychwyceniem sztuczek retorycznych stosowanych w celu manipulowania opinią publiczną.

Ta grafika wyjaśnia często stosowane strategie wykorzystywane przez machinę dezinformacji.

